

Більшість перекладацьких умінь носять комплексних характер [3; 4]. В цілому перекладацькі вміння можна розділити на дві групи: 1) вміння, необхідні для здійснення передперекладацького аналізу тексту, під час якого визначається загальна стратегія виконання перекладу у відповідності з типом тексту, що перекладається та метою його здійснення, а також 2) вміння, що визначають характер дій перекладача у процесі перекладу.

До перекладацьких вмінь відносимо:

- вміння визначати основну стратегію перекладу та вибудовувати попередню схему тексту перекладу;
- вміння долати труднощі, пов'язані з лексичними, фразеологічними, граматичними, стилістичними, соціокультурними особливостями вихідної мови;
- вміння обирати та правильно використовувати технічні прийоми перекладу;
- вміння грамотно та правильно викладати/висловлювати свої думки мовою перекладу;
- вміння утримувати в пам'яті значні уривки тексту (під час усного перекладу);
- вміння прогнозувати зміст висловлювання (під час усного перекладу);
- вміння працювати з різними видами довідкових джерел;
- вміння редагувати перекладені тексти.

При цьому необхідно зазначити, що розмежування етапів формування перекладацької компетентності є умовним, оскільки у реальному процесі навчання отримання знань, формування навичок і оволодіння вміннями, що складають перекладацьку компетентність, відбуваються взаємопов'язано, у комплексі, за допомогою цілісної системи вправ, в розробці якої ми вбачаємо перспективу нашої подальшої роботи.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Алексеева И. С. Профессиональный тренинг переводчика : учебное пособие по устному и письменному переводу для переводчиков и преподавателей / Алексеева И. С. – Спб. : Изд-во «Союз», 2005. – 288 с. – (Серия «Изучаем иностранные языки»).
2. Зимняя И. А. Психологический анализ перевода как вида речевой деятельности / И. А. Зимняя // Вопросы теории перевода: сб. науч. статей. – М.: МГПИИЯ, 1978. – С. 37-49.
3. Комиссаров В. Н. Теоретические основы методики обучения переводу / В. Н. Комиссаров. – М.: РЕМА, 1997. – 111 с.
4. Латышев Л. К. Перевод : Теория, практика и методика преподавания : учебник для студ. перевод. фак. высш. учеб. заведений / Л. К. Латышев, А. Л. Семёнов. – 3-е изд., стер. – М. : Издательский центр «Академия», 2007. – 192 с. – (Высшее профессиональное образование).
5. Леонтьев А. А. Основы психолингвистики / А. А. Леонтьев. – [3-е изд.]. – М.: Смысл, Спб.: Лань, 2003. – 286 с.
6. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник / [Бігич О. Б., Бражник Н. О., Гапонова С. В. та ін.]; під керівн. С. Ю. Ніколасові. – [Вид. 2-е, випр. і перероб.]. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
7. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності : [підручник для студ. вищих закладів освіти за спеціальністю “Переклад”] / Л. М. Черноватий. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 376 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Леся Циган – викладач кафедри англійської мови і перекладу факультету сходознавства Київського національного лінгвістичного університету.

Наукові інтереси: методика викладання перекладу.

УДК 371.32; 811.112.2

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ З ВИКОРИСТАННЯМ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Василь ЧОБІТЬКО (Київ, Україна)

У статті розглядається проблема засобів профільного навчання іноземної мови і використання новітніх технологій з цією метою. Автор статті зосереджує увагу на формуванні міжкультурної німецькомовної комунікативної компетентності учнів профільних економічних класів. Метою цієї публікації є визначення особливостей організації навчального процесу з формування міжкультурної німецькомовної компетенції учнів економічних класів з використанням навчально-методичного комплексу „Wirtschaftsdeutsch macht grenzenlosen Spaß!“. Стаття містить опис навчально-методичного комплексу, в якому реалізуються особистісно орієнтовані технології профільного навчання німецької мови. Результатом проведеної автором дослідницької роботи є висновок про те,

що використання особистісно орієнтованих технологій, а саме «навчання у співробітництві», метод проектів, професійно орієнтована ділова гра та Мовне портфоліо учня дозволяють підвищити ефективність роботи учнів в навчальному процесі, їх інтерес і мотивацію до вивчення німецької мови.

Ключові слова: профільна школа, профільне навчання, економічний профіль, інтегрований курс, технологія навчання, комунікативна компетентність, навчання у співробітництві, проектна діяльність, професійно орієнтована рольова гра, Мовне портфоліо учня.

В статье рассматривается проблема средств профильного обучения иностранному языку, а также использование с этой целью современных инновационных технологий. Автор статьи сосредотачивает своё внимание на формировании межкультурной немецкоязычной коммуникативной компетентности учащихся профильных экономических классов. Целью данной публикации является определение особенностей организации учебного процесса в формировании межкультурной немецкоязычной компетентности учащихся экономического профиля с использованием учебно-методического комплекса „Wirtschaftsdeutsch macht grenzenlosen Spaß!“. Статья содержит описание учебно-методического комплекса, в котором реализуются личностно ориентированные технологии профильного обучения немецкому языку. Результатом проведённой автором исследовательской работы является вывод о том, что использование личностно ориентированных технологий таких как «обучение в сотрудничестве», метод проектов, профессионально ориентированная деловая игра и Языковое портфоліо учащегося позволяют повысить эффективность работы учащихся во время учебного процесса, их интерес и мотивацию к изучению немецкого языка.

Ключевые слова: профильная школа, профильное обучение, экономический профиль, интегрированный курс, технология обучения, коммуникативная компетентность, обучение в сотрудничестве, проектная деятельность, профессионально ориентированная ролевая игра, Языковое портфоліо ученика.

The article deals with the problem of the usage of cooperative teaching of a foreign language and also the use of the modern innovating technologies with this aim. The author of the article focuses his attention on the formation of the intercultural German speaking communicative competence of the students of the profile economic classes. The article deals with the peculiarities of educational process organization. One of its main issues is formation of multicultural proficiency in German language for the pupils of Economics classes. This is proposed to be achieved with the usage of the scientific and methodological course „Wirtschaftsdeutsch macht grenzenlosen Spaß!“. The article reveals the description of the course design in which personality-oriented technologies of career-oriented teaching of the German language are realized.

The result of the research is that the usage of personality – oriented technologies (such as collective learning, project method, professionally-oriented role play and language portfolio of a student) allow to increase the effectiveness of their studies as well as their motivation and interest in learning German.

Key words: career-oriented school, career-oriented teaching, specialized in economics, integrated course, teaching technologies, communicative competence, cooperative teaching, project activity, profession-oriented role play, language portfolio of a student.

Постановка проблеми. Процеси глобалізації, які торкнулися усіх сфер життя світового співтовариства, зростаюча потреба в багатосторонніх культурних, економічних та інших зв'язках з представниками зарубіжних країн, спричинили подальшу необхідність у вивченні іноземної мови (ІМ). Участь українських фахівців у міжнародних проектах вимагає реалізувати такі аспекти професійної діяльності, які передбачають володіння ІМ: своєчасне ознайомлення з новітніми технологіями, відкриттями та тенденціями розвитку науки і техніки, налагодження контактів із зарубіжними партнерами, обмін досвідом та науковою інформацією, спільна діяльність у контексті реалізації освітніх і наукових програм. Ефективним засобом організації міжнародної взаємодії для вирішення зазначених проблем є міжкультурна іншомовна комунікативна компетентність, яка є наразі складовою професійної. За таких умов зростає значущість вивчення ІМ як засобу професійного міжкультурного спілкування [3, с. 179-182] і володіння ІМ стало однією з найважливіших потреб, що безпосередньо впливають на професійну діяльність майбутніх фахівців. Це вимагає абсолютно нового підходу до організації навчання ІМ як в середніх, так і у вищих навчальних закладах (ВНЗ) з метою розвитку міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності майбутніх спеціалістів та вмінь її практичного використання у професійних цілях [4, с. 207-214].

Розглядаючи цю проблему, С.М. Ніколаєнко зазначає, що мова як основний засіб спілкування виконує роль інструменту, що забезпечує мобільність, ефективний обмін, поглиблення взаєморозуміння та взаємозбагачення представників різних культур. Акцент у розвитку мовної політики ставиться на багатомовності та формуванні здатності до вивчення й використанні протягом життя більш ніж однієї ІМ [11, с. 4-5].

Добре відомо, що учні старших класів середніх навчальних закладів (СНЗ) мають на сьогоднішній день можливість вибору того чи іншого профілю, що відображає ту галузь знань, з якою вони хотіли б пов'язати свою подальшу професійну діяльність. У вирішенні цього важливого завдання допомагають учням численні профільні класи, які забезпечують кожному учневі можливість для індивідуального розвитку та особистісного зростання

[9, с. 57-64]. Отже, запровадження профільного навчання у старшій школі, а саме в 10-11 класах, є характерною рисою оновлення вітчизняної освітньої системи. Саме цей факт став причиною виділення різних рівнів, а відповідно, курсів з навчання ІМ, завдяки цьому, усувається одноманітність та відкриваються перед учнями можливості вибору шляхів підготовки з предмету відповідно до їхніх професійних інтересів та устремлінь [6, с. 93-110].

Аналіз досліджень і публікацій. В умовах профільної школи виникає низка проблем, пов'язаних з навчанням ІМ. Як відмічають дослідники у спеціальній літературі, “однією з таких проблем є багаторівневість навчання ІМ у профільній школі. Різні рівні володіння ІМ обумовлюються її місцем і роллю як навчального предмету у структурі профільної школи. На старшому ступені виділяють три варіанти вивчення ІМ: на базовому рівні, академічному і профільному рівнях. Існування базового рівня у сучасній старшій школі є обов'язковим через наявність в ній учнів, які не визначилися остаточно з профілем або помилилися з вибором профілю і хотіли б отримати середню освіту на базовому рівні [5, с. 23-28].

В науковій літературі визначенню ролі ІМ як навчального предмета у структурі профільного навчання присвячено низку досліджень (І.Л. Бім, М.Л. Вайсбурд, Н.П. Грачова, Л.Ф. Коряковцева, М.А. Литаєва, Є.С. Маркова, О.Г. Поляков, В.В. Сафонова, Є.Н. Соловова, П.В. Сисоєв, А.В. Щепілова та інші). На думку вчених, у складі суспільно-гуманітарного напрямку ІМ може стояти в центрі філологічного навчального профілю і виступати як мета, оскільки цей профіль передбачає не тільки поглиблене вивчення ІМ, але й підготовку учнів до продовження освіти у вищому мовному навчальному закладі. У складі всіх інших навчальних профілів за будь-яким напрямком ІМ як навчальний предмет виступає засобом реалізації профільного навчання і передбачає, з одного боку, поглиблене її вивчення за рахунок профільної спеціалізації, а з іншого боку – вирішення завдань, зумовлених профілем [5, с. 23-28].

Якість та ефективність викладання і навчання ІМ в профільних класах повною мірою буде залежати від того, які дидактичні засоби будуть використані вчителем. Тому проблема високоякісних підручників являється наріжним каменем у системі навчання в СНЗ нашої держави, зокрема в профільній школі. Сучасний стан організації профільного навчання ІМ дозволяє констатувати майже повну відсутність його навчально-методичного забезпечення. На практиці в вітчизняних школах, гімназіях та ліцеях існує спроба пом'якшити гостроту цієї проблеми запозиченням навчальних посібників, виданих за кордоном. Аналіз автентичних підручників з ІМ свідчить про їх комунікативну спрямованість, відповідність загальноєвропейським вимогам до формування іншомовної комунікативної компетентності, якісне поліграфічне оформлення. Однак ці підручники не враховують особливостей рідної мови тих, хто за ними навчається та не містять фактологічного матеріалу про Україну для забезпечення діалогу культур. Тому використання підручників зарубіжних видавництв залишається і буде залишатися епізодичним, а відтак не може на довгострокову перспективу розв'язати проблему дефіциту вітчизняних підручників з ІМ, зокрема для профільної школи.

Метою цієї публікації є висвітлення особливостей організації навчального процесу з формування міжкультурної німецькомовної комунікативної компетентності учнів економічних класів з використанням навчально-методичного комплексу (НМК) “Wirtschaftsdeutsch macht grenzenlos Spaß!”.

Виклад матеріалу дослідження. Восени 1997 року у Мюнхені на колоквиумі авторів НМК з німецької мови від країн СНД, проведеному Гете-Інститутом (який, як відомо, інтенсивно займається поширенням німецької мови у світі і має свою філію у Києві), було зазначено, що питання про технологічність підручників коріниться у так званих “технологіях навчання” або “педагогічних новаціях”.

За даними дослідження О.В. Артюшенко “технологічність підручника полягає не лише в його узгодженості з певною технологією, але й у відповідності ряду умов його комфортного застосування. Серед цих умов виділено такі: чітка послідовність руху мовного матеріалу від ознайомлення з цим матеріалом до тренування його вжитку і далі до вільного використання, вичерпна повнота, насиченість і оптимальність кожної із доз його змісту, достатність кількості та обсягу його вправ і завдань, простота і результативність вибраних методів і прийомів, високий емоційний і мотиваційний ефект використання матеріалів

підручника, можливість застосування цих матеріалів без значних доповнень і змін тощо” [1, с. 5-10].

У контексті нашого дослідження поняття “технологія навчання” будемо розглядати услід за Є.С. Полат як “сукупність прийомів дій учнів, що виконуються у певній послідовності, яка дозволяє реалізувати той чи інший метод навчання” [13, с. 27].

І.Л. Бім виділяє у своїх дослідженнях чотири найбільш ефективні технології профільного навчання ІМ: навчання у співробітництві, метод проєктів, професійно орієнтовану рольову гру, Мовне портфоліо учня. Саме вони націлені на розвиток інтересу, мотивації, на активність суб’єкта учіння, інтерактивність, виховання самостійності школярів, досягнення функціональної грамотності у професійній сфері використання ІМ, на розвиток креативності, отримання реального мовленнєвого продукту, зростання в духовній сфері, самореалізацію і соціалізацію учнів, запобігання перевантаженню [2, с. 27].

Водночас О.В. Артюшенко вказує на те, “що підручник має бути прив’язано, з одного боку, до конкретної технології навчання, а з другого боку – до діючої програми викладання в конкретному навчальному закладі, а також до цілей навчання, визначених у ній, до особливостей тих, кого навчають, і до умов викладання, він повинен мати властивість адекватності всім основним факторам його застосування. Таким чином, підручник є ланкою, яка пов’язує дану технологію з факторами практики навчання” [1, с. 5-10].

Для забезпечення учнів економічного профілю навчальним посібником з німецької мови, нами пропонується НМК “Wirtschaftsdeutsch macht grenzenlos Spaß!” як система дидактичних засобів навчання німецької мови учнів 10-11 класів за інтегрованим курсом (ІК) “Німецька мова й економіка”. Зазначений ІК адресовано старшокласникам, які обрали економічний профіль як підготовку до подальшої професійної освіти і професійної діяльності. Опис ІК “Німецька мова й економіка”, зокрема його структура, особливості змісту та цілі викладалися нами раніше [5, 6, 7, 8].

ІК “Німецька мова й економіка” покликаний розширити і конкретизувати економічні знання й досвід учнів старшої школи, а також поглибити вивчення німецької мови на основі економічної проблематики, розширити словник (активний і пасивний), збільшити обсяг мовленнєвої практики учнів, створити особливий діяльнісний фон і забезпечити професійну спрямованість навчання німецької мови” [7, с. 268].

Однією із інтерактивних технологій, яка використана нами в НМК “Wirtschaftsdeutsch macht grenzenlos Spaß!” для успішного навчання німецької мови, є навчання у співробітництві, яке будемо розглядати услід за Полат Є. С. як метод, “головною ідеєю якого є вчитися разом, а не просто щось виконувати разом” [13, с. 27].

Так як основною формою навчання у співробітництві є робота в малих групах/командах (3-6 учнів), то головними його ідеями вважаються: спільність мети і завдань, індивідуальна відповідальність кожного за результати групи і однакові можливості успіху за рахунок оцінювання зусиль, які витрачають учні у групі з метою досягнення загального результату.

Організація навчання у співробітництві обумовлюється такими принципами: одне завдання на групу; одне заохочення на групу: розподіл ролей. Звідси важливими діями вчителя стає: розподіл учнів на групи, правильне формулювання завдання для кожної групи або всіх груп одразу, визначення у кожній групі ролей, які учні розподіляють між собою.

Спонукаючи учителя до організації навчання у співробітництві може, на наш погляд, зміст навчання, коли у формулюванні інструкції до вправи вже закладено режим її виконання. Наведемо приклади завдань з тематичних розділів “Betrieb und seine Aufbauorganisationen“ та “Mittelständische Unternehmen“ НМК “Wirtschaftsdeutsch macht grenzenlos Spaß!” для учнів 10-11 класів економічного профілю, які передбачають навчання у співробітництві:

Приклад № 1:

- Ein Unternehmen präsentieren. Jede Arbeitsgruppe bekommt von ihrem Deutschlehrer einen Auftrag, nach ihrem Wunsch einen Betrieb zu besuchen. Während des Betriebsbesuches sollen die Schüler die Information über die Organisation des Betriebes, seinen Produktionsvorgang,

Betriebsführung, Betriebsmittel sowie Planung sammeln. Erfahren Sie auch entsprechende Auskünfte über den Standort des Betriebes, sein Gründungsdatum, Unternehmensform, Grundkapital, Branche, Produkte oder Dienstleistungen, Anzahl von Mitarbeitern, Umsatz des Betriebes, Gewinn/Verlust und notieren Sie die Angaben.

Jede Arbeitsgruppe soll dann „ihren“ Betrieb eingehend präsentieren, indem sie über verschiedene Arbeitsbereiche des Betriebs ausführlich erzählen. Es können auch verschiedene Fotos gezeigt werden, die während des Betriebsbesuches aufgenommen wurden.

Приклад № 2

- Ihr habt den Text **Mittelstand und Handwerk** gelesen und unbekannte Wörter und Ausdrücke geklärt. Organisiert in jeder Arbeitsgruppe eine Diskussion. Berücksichtigt folgende Gesichtspunkte:

- a) Unternehmen, die zum Mittelstand gerechnet werden;
- b) volkswirtschaftliche Bedeutung des Mittelstandes;
- c) staatliche Förderung des Mittelstandes;
- d) die Stärken des Mittelstandes;
- e) Rolle des Mittelstandes für die Berufsausbildung;
- f) Handwerksunternehmen.

Jede Gruppe soll im Anschluss an die Diskussion die Ergebnisse präsentieren, d.h. der Vertreter jeder Gruppe äußert sich zu einem der Gesichtspunkte von a) bis f).

Проте наявність завдань із заданим режимом їх виконання не означає, що тільки вони можуть виконуватися за технологією співробітництва. Навчання ІМ у співробітництві може здійснюватися при вирішенні будь-якого практичного завдання: на етапі ознайомлення з лексикою і граматичними явищами; в процесі тренування учнів щодо їх вживання; при навчанні читання і аудіювання тощо.

Для використання “навчання у співробітництві” учитель має володіти вміннями її організації: а) *знати*: загальні ідеї цього методу, основні відмінності звичайної групової роботи від навчання в малих групах за технологією співробітництва, основні принципи організації навчання у співробітництві, різні варіанти його організації, правила розподілу учнів на групи, шляхом досягнення взаємозалежності учасників малих груп: за цілями, за джерелами інформації, за вираженням заохочення, шляхи досягнення індивідуальної відповідальності усіх учасників групового навчання; б) *уміти*: планувати уроки з використанням роботи в малих групах, розподіляти учнів на групи, організовувати навчання у малих групах, оцінювати роботу групи, організовувати взаємодію на рівні співробітництва учасників навчального процесу в різних режимах: учень – учень (учні є представниками однієї групи, учні є представниками різних груп), учень – група, учень –учитель, група – група, група – учитель [8, с. 9].

Навчання у співробітництві, тобто робота в малих групах, може бути складовою такої технології навчання як проектна методика. Метод проектів, який уможливує перенесення акценту з різного роду вправ на активну мисленнєву діяльність учнів, яка вимагає для свого оформлення володіння учнями певними мовними засобами, також є однією з найбільш ефективних технологій профільного навчання ІМ [12, с. 3-11]. Обмежені рамки публікації не дозволяють нам розкрити особливості організації профільного навчання ІМ з використанням проектної методики. Через це наведемо лише приклади вправ, які спонукають учнів до проектної діяльності з використанням німецької мови.

Приклад № 1. Dein Freund aus Deutschland besucht dich zu Hause. Er ist sehr wissbegierig und interessiert sich sehr für die Wirtschaftsordnung in der Ukraine. Sammle nötige interessante Informationen, um die gegenwärtige wirtschaftliche Situation in der Ukraine zu umreißen. Benutze Zeitungen, Zeitschriften, Fachbücher und das Internet. Diese Anschauungsmittel helfen dir, deine Erzählung ausdrucksvoll und überzeugend zu gestalten. Gehe auf folgende Schwerpunkte ein:

- Einwohnerzahl
- Bruttoinlandsprodukt
- BIP-Struktur: Landwirtschaft
- Industrie
- Dienstleistungen

- andere Bereiche
- Wirtschaftswachstum
- Export
- Import

Приклад № 2. Sammelt zu Hause Material über deutsche Wirtschaftsstandorte. Benutzt Zeitungen, Zeitschriften, Fachbücher und das Internet. Bringt diese Materialien mit in die Schule, um in einer Arbeitsgruppe von 3-4 Schülern eine Collage, ein Plakat oder eine Zeitung zu erstellen. Anschließend präsentiert jede Arbeitsgruppe ihr Projekt im Unterricht.

Зазначені вище технології інтегруються у професійно орієнтованій рольовій (діловій) грі, яка може ефективно використовуватися для профільного навчання ІМ. Ділова гра у навчанні ІМ визначається як «практичне заняття, що моделює різні аспекти професійної діяльності» [10, с. 11]. Наведемо приклади ділових ігор, які пропонуються нами в НМК “Wirtschaftsdeutsch macht grenzenlos Spaß!”.

Приклад № 1. Herr N. möchte ein Computergeschäft eröffnen. Er geht deshalb zu einem Unternehmensberater, um mit dessen Hilfe ein Unternehmenskonzept zu erarbeiten. Suche dir in der Klasse einen Partner und gestaltet ein Rollenspiel.

Приклад № 2. Vorstellungsgespräch. Vor zwei Wochen hast du dich bei der PCF Privat Capital Fonds um eine Stelle beworben. Du hast eine Einladung zum Vorstellungsgespräch bekommen. Heute soll es stattfinden. Versuche jetzt ein Gespräch mit dem Personalchef zu spielen. Gib dir Mühe, den Personalchef davon zu überzeugen, dass ausgerechnet du für die ausgeschriebene Stelle geeignet bist.

Однією з найефективніших особистісно орієнтованих технологій профільного навчання ІМ, як це зазначалося вище, є Мовне портфоліо учня. Воно сприяє розвитку мовленнєвих умінь та компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності майбутнього економіста німецькою мовою. Наведемо приклади завдань, які адресовані учням економічного профілю СНЗ у НМК “Wirtschaftsdeutsch macht grenzenlos Spaß!”.

Приклад № 1. Es gelang euch, themenbezogene Informationen zu sammeln, einige Anschauungsmittel anzufertigen sowie interessante sprachliche Produkte vorzubereiten. Es gibt schon etwas für euer Portfolio. Jetzt könnt ihr diese Materialien dem Portfolio beilegen.

Приклад № 2. Hast du schon interessante Materialien über Wirtschaftszweige und Wirtschaftsbereiche gesammelt? Lege sie in dein Dossier und notfalls kannst du sie beim mündlichen oder schriftlichen Ausdruck zum Thema benutzen.

Висновки. Отже, досвід розвитку міжкультурної німецькомовної комунікативної компетентності учнів економічних класів з використанням сучасних особистісно орієнтованих технологій, як то технологія “навчання у співробітництві”, метод проектів, професійно орієнтована ділова гра та Мовне портфоліо учня свідчить про те, що вони дозволяють підвищити ефективність роботи учнів в навчальному процесі, їх інтерес і мотивацію до вивчення німецької мови, збільшити їх самостійність і креативність у вирішенні завдань і як, наслідок, сприяють досягненню учнями більш високого рівня володіння німецькою мовою професійного спрямування.

Спеціальну проблему дослідження становить підготовка майбутнього вчителя до використання зазначених технологій у профільному навчанні ІМ.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Артюшенко О. В. Дидактичні проблеми підручника з іноземної мови і ВНЗ України / О. В. Артюшенко // Міжнародна наукова конференція “Германістика в Україні та за кордоном : Стан і перспективи”. – Київ, 2006. – Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”. – С. 5-10.
2. Бим И. Л. Модернизация структуры и содержания школьного языкового образования (ИЯ) // Иностранные языки в школе. – 2005. – № 8. – С. 27.
3. Денисенко С. Н. Навчальний посібник з іноземної мови як засіб професійної підготовки майбутніх біологів / С. Н. Денисенко, І. С. Микитка // Лінгвістичні та методичні проблеми навчання мови як іноземної : матеріали сьомої міжнародної наук.-практ. конф. / за ред. В. К. Зернової. – Ч. 1. – Полтава, 2008. – С. 179-182.
4. Жулевська В. О. Від лінгвістичної компетенції до фахової комунікації у процесі викладання іноземної мови / В. О. Жулевська, Г. М. Царик // Лінгвістичні та методичні проблеми навчання мови як іноземної: іатеріали сьомої міжнародної наук.-практ. конф. / за ред. В. К. Зернової. – Ч. 1. – Полтава, 2008. – С. 207-214.
5. Зеня Л. Я. Навчання німецької мови учнів старших класів економічного профілю / Л. Я. Зеня, В. І. Чобітько // Іноземні мови. – 2007. – № 2. – С. 23-28.

6. Зеня Л. Я. Структура і зміст профільного навчання німецької мови у старшій школі (на прикладі економічного профілю) / Л. Я. Зеня, В. І. Чобітько // Парадигми сучасної педагогіки : матеріали міжнародної наукової 074 конференції / за ред. О. Бочарової, М. Цотич, В. Теркулова. – Горлівка, 2010. – С. 93-110.
7. Зеня Л. Я. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до навчання іноземних мов учнів профільної школи: моногр. / Л. Я. Зеня. – Горлівка: Вид-во ГДПІМ, 2011. – 436 с.
8. Зеня Л. Я. Формування німецькомовної комунікативної компетенції в учнів старших класів економічного профілю з використанням технології “Навчання у співробітництві” / Л. Я. Зеня, В. І. Чобітько // Іноземні мови. – 2008. – № 1. – С. 8-15.
9. Концепція профільного навчання в старшій школі (Нова редакція) // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2009. – № 28-29. – С. 57-64.
10. Конспект лекцій з дисципліни «Методика проведення рольових та ділових ігор у навчанні іноземних мов» для курсів підвищення методичної та педагогічної кваліфікації викладачів іноземних мов / О. Б. Тарнопольський. – Дніпропетровськ: Видавництво ДУЕП. – 2003. – 28 с.
11. Ніколаєнко С. М. Якісна освіта – запорука самореалізації особистості. Мовна політика / С. М. Ніколаєнко // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2007. – № 4. – С. 4-5.
12. Полат Е. С. Метод проектів на уроках іноземного мови / Е. С. Полат // Иностранные языки в школе. – 2000. – № 2-3. – С. 3-11.
13. Полат Е. С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева / Под ред. Е. С. Полат. – 2-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2005. – С. 27.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Василь Чобітько – старший викладач кафедри німецької філології Київського національного лінгвістичного університету.

Наукові інтереси: методика викладання іноземної мови в профільній школі.

\УДК 811.111'243:378.143

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ЧИТАННЮ

Марія ШЕВЧЕНКО (Київ, Україна)

У статті розглядається процес формування навичок читання, як складової частини комунікативної компетенції студентів. В статті зазначено, що принцип комунікативності не виключає необхідності оволодіння мовою як системою. Розглядається питання, що всі види мовленнєвої діяльності, в тому числі читання, є не лише метою, а й засобом навчання один для одного. Зазначено, що при навчанні читання на перше місце виходить інформативність, яка буде сприяти підвищенню інтересу до мови, що вивчається.

Ключові слова: Комунікативне вміння, мотивація, мовленнєва діяльність, навички, вилучення інформації.

В статье рассматривается процесс формирования умений чтения как составляющей части коммуникативной компетенции студентов. В статье определено, что принцип коммуникативности не исключает необходимости овладения языком как системой. Рассматриваются вопросы, что все виды речевой деятельности, в том числе и чтение, являются не только целью, но и средством обучения один для другого. Определено, что при обучении чтению на первое место выходит информативность, которая будет содействовать повышению интереса к изучаемому языку.

Ключевые слова: Коммуникативное умение, мотивация, речевая деятельность, навыки, извлечение информации.

The paper deals with the reading skills formation as a part of the students' communicative competence. It is stated that the principle of communicativeness does not exclude the necessity of language learning as a system. There is no denying to the fact that the main task within the framework of reading course is the formation of the interest of reading in English. The paper shows that reading in English allows deepen the knowledge in the field of culture of the country the language of which they study, muster the skills of using English, obtain confidence in their forces, and overcome language difficulties. It is said that reading promotes to memorize language material. It is declared that all kinds of language activity, including reading, are not only the purpose but the means of education one for another. It is defined that information value comes to the first place that will promote the increase of interest to the studied language.

Key words: Communicative skills, motivation, language activity, skills, information extractor.

Сучасна концепція навчання іноземній мові передбачає формування комунікативної компетенції студентів. Її складовою частиною є мовленнєва компетенція, яка передбачає розвиток комунікативних умінь всіх основних видів мовленнєвої діяльності, в тому числі, і читанні.

В рамках аудиторних занять представлено, в основному, читання аутентичних текстів, яке підрозділяється на три види: ознайомче, вивчаюче та пошукове.